

Mùi hương không hẹn trước

Có một loài hoa bình dị nở rộ giữa trời thu, chúm chím xinh xinh như đôi môi thiếu nữ. Loài hoa ấy tự bao giờ đã đi vào ca dao và trở thành một phần tuổi thơ rồi thấm thấu vào tâm hồn bao người Việt - hoa ngâu.

■ BẢO HÂN - GIA HÂN

Cổ tay em trắng như ngà

Con mắt em liếc như là dao cau

Miệng cười như thể hoa ngâu

Cái khăn đội đầu như thể hoa sen

Ca dao

Khi những cơn mưa rào rích làm dịu nhiệt cho tiết trời vẫn còn oi nồng kéo dài đến giữa thu, những giọt nước gõ lã chã trên những cánh lá nhỏ xinh, cũng là lúc những cây ngâu bắt đầu đơm nụ. Những cái nụ xanh bé xíu nảy ra từ nách lá rồi chuyển màu vàng óng khi chín muồi tỏa ra thứ hương thơm ngọt ngào, dịu nhẹ và thanh khiết. Ngâu mọc mọc, dung dị là vậy vì ở đâu cũng thấy. Từ hiên nhà, chái đình, bờ dậu đến những nơi phồn hoa đô hội, ngâu mọc thành những bụi nhỏ khiêm nhường, tán xòe tròn như những chiếc ô nhỏ.

Mưa ngâu, hoa ngâu khiến lòng người trầm mặc, gọi lên bao hoài cảm nhớ nhung da diết. Những cơn mưa sùi sụt được gán cho nước mắt của ông Ngâu, bà Ngâu. Theo truyền thuyết Ngưu Lang Chức Nữ thì mỗi khi Ngưu Lang và Chức Nữ gặp nhau, hai người đã khóc rất nhiều để rồi nước mắt của họ rơi xuống trần gian hoá thành cơn mưa triển miên, đó chính là mưa ngâu. Và cũng sau những trận mưa

ấy, loài cây mọc mọc, chân chất này lại đơm bông và nở rộ hoa vàng. Người ta gọi những bông hoa li ti kết thành những chuỗi cuồn vàng óng là hoa của trời. Chùm hoa e ấp ẩn mình xen kẽ giữa những chòm lá xanh biếc hình lông chim. Thoạt nhìn cứ ngỡ tán ngâu như được dát lên một lớp vàng tinh khiết giữa cái nắng thu nhẹ nhàng. Bởi vậy, hoa ngâu bình dị, khiêm nhường đã hiện thân cho lòng chung thủy, tình yêu trong sáng và khát vọng được yêu.

Cây ngâu và hoa ngâu đã trở thành một phần trong cuộc đời của biết bao người lớn lên từ những vùng quê lam lũ một sương hai nắng. Trong tuổi thơ ngọt ngào đó, những cậu bé quê tui tíu chọn những bông ngâu vàng óng và chùm lá xanh biếc kết thành những chiếc vương miện xinh xắn tặng các cô bé. Những cô cậu bé hít hà đến căng đầy lồng ngực thứ hương tinh khiết khi mặt trời đã lên quá cây sào.

Còn những thiếu nữ đang độ xuân thì lại cẩn thận chọn bông ngâu thơm nhất cài lên mái tóc. Và cũng có lẽ được dung dưỡng bởi thứ hương tinh khiết của trời, của đất nên mái tóc trẻ của những

thôn nữ hây hây má hồng tỏa ra thứ hương thơm nhẹ nhàng, dịu dặt khiến bao chàng thổn thức nhớ nhung đêm ngày.

Những bông hoa nhỏ nhỏ

Chỉ có chút hương đêm

Ẩn vào trong kẽ lá

Như mối tình lặng câm

Mùi hương không hẹn trước

Tình yêu đến bất ngờ

Em đâu biết bao giờ

Mùa hoa ngâu ấy nở

Xuân Quỳnh

Cũng bởi vậy mà hương ngâu phảng phất nổi buồn xa xăm khôn tả. Bao mối tình được kết duyên thâm lặng từ những chùm hoa nhỏ xinh thì cũng có những cuộc chia ly vào cái chiều mưa tháng Bảy.

Trong cái tiết trời mưa tháng Bảy, thi vị nhất là ngồi

nhâm nhi ấm trà ướp hương ngâu. Hương ngâu không chỉ mang đến cho trà một thứ tinh túy của đất trời mà trà ngâu còn như một sự giải thoát trong cuộc sống bận bịu, vất vả. Trà ngâu tự bao giờ đã trở thành sợi dây kết nối giúp con người gần nhau hơn.

Hoa ngâu dùng để ướp trà trở thành thứ thức uống tinh túy của văn hóa trà Việt cùng với hoa sen, hoa cúc, hoa sói, hoa mộc... Để ướp trà ngâu, các cụ chọn những bụi ngâu ta, đầu lá tròn chứ không dùng loại ngâu ngoại lai đỉnh lá nhọn, lá chét hình xoan thuôn của Trung Quốc với tên gọi Mễ tử lan. Sáng tinh mơ, các cụ ra vườn hái một chùm ngâu chín vàng, chằm trà cùng với nhúm trà mộc, rồi cùng nhau thưởng trà sớm. Đưa chén trà lên mũi hít hà cái hương nồng ấm của vườn nhà vào lúc tinh sương.

Hoa ngâu dân dã là vậy nhưng đến bất ngờ và đi cũng rất nhanh. Thời điểm hoa ngâu chín muồi chỉ khoảng ba ngày là đen lại vì vậy để lưu giữ được hương ngâu, các cụ ta cũng thường ướp ngâu khô với trà để dùng dần. Hương ngâu thơm nhất vào sáng sớm nên người ướp trà chỉ thu hái hoa trong trọn buổi sáng. Hoa ngâu hái về được cẩn thận suốt hoa nhẹ nhàng xuôi theo cành lá đem phơi hoặc sao khô. Nhờ bàn tay khéo léo của người ướp mà hương hoa thấm thấu vào từng tế bào của cánh trà rồi được cất giữ trong đó. Khi

thưởng trà, những cánh trà sẽ mở ra và hương ngâu dịu nhẹ, ngọt ngào được giải thoát một cách chậm rãi, lâu phai. Những ngày mưa rả rích, tiết trời se lạnh, nhâm nhi ngum trà ngâu mới cảm nhận hết cái thi vị của nó. Vị đắng chát của trà gọi lên nỗi vất vả, tảo tần của người quê, hòa quyện với hương thơm ngọt ngào của ngâu chính là nghĩa tình, là hồn quê muôn thuở.

Vào những ngày rằm, mùng một, trên những đĩa hoa nhỏ xinh dăng cúng ông bà tổ tiên thường có một chùm ngâu. Với người Việt, ngâu là loài hoa dân dã, mộc mạc nhưng rất được trân quý. Một chùm hoa ngâu nhỏ hái tại vườn nhà thể hiện tấm lòng thành, sự hiếu thảo tới tổ tiên, ông bà và bậc sinh thành.

Giờ đây, giữa phố phường tấp nập, vội vã vẫn thấp thoáng đâu đó những bụi ngâu được trồng thành từng bụi được phát cành, cắt tỉa, uốn nắn để làm cảnh. Nhưng lá ngâu đã bị phủ lớp bụi bạc màu, hoa ngâu cũng không được vàng như ngày nào. Tự hỏi, không biết ở chốn này có ai còn có lòng với hoa để quý chút hương bình dị, khiêm nhường này?

